

מסורת הש"ס

א) עיין ירושל' יומא ספ"ה ופ"ו ה"י, ג) [עירובין פג. ושי"ג], א) לקמן קט'; מנחות י"ב, ג) [לקמן ק"ז]; ד) [יומא ב.], קמן ל' ושם אהא א"עזר ובצ"ש גב' ברש"י, ו) [מנחות טו. כל הענין], ז) יומא גז. ה) עילוי כז.; ט) [נפס ד"ה כגון].

מוסף רש"י

ארבעים ושלש של יום הבפורים. מ' האות הפך דבין הדנים אהת לתעלה ושבע למטה, וז' דשעיר הרי ט"ו ונגדו דביכל דלמחזיקין כחמ' יומא (נגז') הרי ל"ב, וז' דקדקתא תמנא הענימי הרי ל"ו, ח' דע טירו של דאזו מונח כסדרה הפך ארבעה מעורבין ביחד הרי מ"ג, וקסבר מערבין דס פר ושעיר קורט מתן קרנות: ואדאר עשר של פר כחן משיח. ו' האות נ"ה כפירוש ד' מנחת דמנח דכרמי תיקורא, וכן פר העלם דגר: וחיובין עילוי ברת. האלוכ מנחי הפך (מנחות טז). הקומץ. דמנחת שילא: והלבושה רבו'. הן קתמנין לקמן קט'; עיי"ש בפריש"י: ומנחת נסכים. מנחה שהתמיד כחן דלויא נקמחא אלא טלה לילל, דכתיב (ויקרא ו') וכל מנחת כחן כליל תהיה: ומנחת כחן משיח. כתיבי כחן גדול נמי כתיב כל כליל מקטיר: ומנחת נסכים. נמי כליל היא (שם יב.) ומורה ר' אליעזר בדמיס. אפילו דתחלות הפנימיות, דהא בפנים אס נשפר הדס אחר שבע מנחה אחת והתאס קין דיהא ומנח פר אחר ותמחיל מתקוס שפסק (דקטן ק:.) ממקורש ששקב. ואפילו לא במנחה אחת כפרה, און צריך לחזור וליתן מה שנתן

^[דרושה הבהרה]

שיטה מקובצת

אלא סי' ויה"כ. כל זה לנשות הקונטרס. ודחק דכל ז' מהמחן, ועוד קשה מה שפי' לגבי יום אה דפריך והא מדקמינ לפיכ סי', לפי' מה נז' להלכא כלל אה מדקמינ לפיכ סי' כיון דחאן הקונטרס יז אס משאל מתקא כפיה. לכן נראה כמז שגאלה פירושאס אחרת ומחא דקמינ פסול ואין זו ברת קאי, ומחסייל און פריך דמשעט פסול ולא ברת, ומזה קא מחדרי למיפריך והא מדקמינ לפיכ סי', וה"ה והכי מ"ז למימר דמקמי לפיגול, והא מדקמינ לפיכ אס נתן כיון כל האלות מתקן שאלה טלה מתקא [ואפי' שאלה טלה מתקא אלא אחת אפי' פסול דלא מיפר, דטקן מעכבית אפי' אחת מתי משעט, הא אס נתן גס אחת אחת מתקא כמו הראשונות ויפריך מכלל דהא מתקא לפיגול ואחת שאלה מתקא דטקן להשכיר אחא ואחת שאלה מתקא לפיגול דרעבי למימר רש"י, והשאלה נוחא דלא נתן מנחה אחת מתקא דרעבי להשכירה הוי כפר, דלא טקן לפיגול דקמחמת דרעבי לאומחי כרענן, כ"ש אס נתן גס אחת אחת מתקא לפיגול דהוי פסול ולא מיפר, ע"כ האעת פירוש, וקשה מאי הקשה מדקמינ לפיכ סי', ומחא דהאי לפיכ אפסול קאי דהא קאן מתקא להשכיר אחא ואחת שאלה מתקא לפיגול אלא אפין זו ברת קאי ויחא שפיר לפיכ שטקן מעכבית אפי' אחת אס נתן כיון כמקוין לפיגול ואחת שאלה מתקא בשקויה און זו ברת, משום דלחא כרענן דאין מפליג בתי מחיר סי' אס [נתן] (ה"ה טקן) גס אחת אחת מתקא לפיגול ואחת שאלה מתקא בשקויה און זו ברת, מיהא למימר משום עליה ברת, וליכא למימר משום דהא און חרובין [בתאי דרדיקין] אס אס נתן גס אחת אחת סי' מה קמ"ל, [דהאן] גס כי קאי לענין פסול לילא מידוח הכא, אלא אס נופיה גא ליתן טעם אחא דמתן

אכל דמיום הפנימים כגון ארבעים ושש של יום הכיפורים.
אחת למעלה ושבע למטה על צין הדדים מדס הפך וכנגדן מדס השעיר הרי ט"ו וכנגדן על הפרכת הרי ל"ב וארבע על קרנות מונח הפנימי משמיסה כאחד מעורבין
י כדכתיב (ויקנ') [ולקח] מדס הפך ומדס השעיר (ויקרא טו) שיהו מעורבין הרי ל"ו ושבע הזאות על טהרו הרי מ"ג ה': **פיגול צין בראשונה.**
במנחות שלפני ולפנים: **צין בשניה.**
על הפרכת: **צין בשלישית.**
על מונח הזהב: **קטני מיהם צין בשניה.**
דמשמע לא בראשונה: **ופלוג וקאמר ר"מ פיגול ואין כאן משום דעת ראשונה אלא דקסבר מפגלין כחצי ממיר ומיוצתא דר"ל: כגון שפיגל בשמיטה.**
הא דקאמר ר"מ פיגל בשניה פיגול כגון שנשפך הדס לאחר שגמר מתנות שבפנים וקי"ל בקרבן יומא (דף ק.) יציא אחר ויתחיל בביכל וכשחטת את השעיר פיגל בשמיטתו וקאמר ר"מ דההוא פר הוי פיגול שהרי פיגל זו בעבודה שלמה ה': **רבי אליעזר היא.**
דאפילו בהעלאת חוץ פוטור ה' בשני ממירין אלמנא לאו עבודה היא כלל עד שיגמור כל העבודה ואע"ג דהקטרת כוית הוה הקטרה דקדמני התם וכוון שהקריבן צפנים ופיר מהן כוית והקריבו בנחן חיב אפילו לר' אליעזר מניה היכא דלא גמר עבודה הוא לא חשיב לה לחיובי עליה בנחן ה' ה"י אע"ג דשמיטה עבודה שלמה היא כיון שאין העבודה נגמרה ה' בשעיר ז' זה לצדו שאינו בא אלא להשלים ועבודה אחת היא שנעשית נחסים ושלם שמיטות און השמיטה נחשבות ה' לפגל: **ואם אמר רבא.**
לקמן בפ' השוחט (דף ק"י):

דקמני הורק מקלח דמיס בנחן חיב ולא פליג רבי אליעזר ואמר רבא

עלה בגמרא מודה רבי אליעזר בדמיס שאס נותן ה' במתנה אחת מחטאות הפנימיות חוץ לעזרה חיב ואע"פ שכולן עבודה אחת הן לעכב ואיכא למימר דאין כאן אלא חתי העבודה דומיא דקומץ או לצונה חיבי האולא וכנגדה לפני ולפנים מתקבלת היא שאס נתן מנחה אחת בפנים ונשפך הדס מציא דס אחר ומתחיל מתקוס שפסק לר' אליעזר: **דסתן ר' אליעזר ור' שמעון.**
פליגי אחנא קמא דלמר נתן מקלח מתנות שבפנים ונשפך הדס יציא דס אחר ויתחיל בתחילה הואיל ולא גמר אותה כפרה ר' אליעזר ור' שמעון [אומרים] כו' אלמנא עבודה היא ואי פיגול לחיוב חוץ קא מרמינא לא מיבעיא בשמיטה דהוה פיגול אלא אפילו פיגל במתנה אחת לר' אליעזר פיגול היא: **אלא אמר רבא.**
לעולם בשפיגל באזאות ודקאי לך קמני פיגל בשניה או בשלישית וקס"ד בבראשונה שתק וקאמר ר' מאיר פיגול ה' הוא דהכא כבאי עסקינן כגון שפיגל בראשונה ושתק בשניה וחזר ופיגל בשלישית ולעולם טעמא דר"מ משום דקסבר שחיקה השניה על דעת מחשבה הראשונה נעשית כר"ל: ה"ג מה"ד אמרינן אי ס"ד כל העושה על דעת הראשונה עושה מיהדר פיגולו בשלישים למה לי קמ"ל. כלומר והאי דנקט חזר ופיגל בשלישית רבותא אשמעינן דאע"ג דחזר ופיגל בשלישית אמרינן דשחיקה ה' שניה נמי על דעת מחשבה קמייתא יהבה: **דמהו דתימא אי.**
על דעת ראשונה הואי שחיקה שניה אחאי לא בעד נמי שלישית בשחיקה: קמ"ל. דלא אמרינן הכי. וגירסא הכוזב בספרים (ואי אמרינן ה' אי ס"ד כו' לא שייך למיגרס הכא הכי דהא מהדרין לתרואה אליבא דריש דלמר טעם דר"מ מושב דעת ראשונה הוא ואס תלמר האי אס ה' ס"ד אליבא דרענן נקט למימר טעמא דרענן משום הכי הוא לאו מילתא הוא דהא לריש לקיש אליבא (דרב) ז' אפילו לא חזר ופיגל בשלישית לית להו לרענן על דעת ראשונה עושה ובמנחות (דף טז.) הוא דגרסינן לה הכי דהתם לרב אומיננה מהא מתני' דאוקי פלוגמתייהו בנותן ראשונה בשחיקה ושניה במחשבה ובמפגלים כחצי ממיר פליגי אבל בנותן ראשונה במחשבה ושניה בשחיקה אפילו רענן מודו דפיגל דלמרנין על דעת ראשונה עשה ואומיננא מהא דקמני צין בראשונה ומשמע לא בשניה וקאמרי רענן לא פיגל ושני רבא אליציהו ה' כגון שחזר ופיגל בשלישית דלמרנין אי ס"ד על דעת ראשונה: **אלא אמר רב אשי כו' בהא נמי גרס מהו דתימא ה' אי ס"ד כו' קמ"ל.**
וגירסא שבספרים דלא גרסינן מהו דתימא במנחות (שם) איחא ולא שייך למיגרס הכא הכי: **אלא אמר רב אשי כגון שפיגל.**
והוציא פיגול בשפמיו בראשונה ובשניה ובשלישית וברביעית ה' לא פיגל דקדמני בהדיא ה' צין בראשונה כו' ולא קמני רביעית ובהאזות של טיהרו שתק ולעולם טעמא דר"מ משום ה' דעת ראשונה הוא ורבותא אשמעינן דאע"פ שלא שתק אלא צוה אמרינן על דעת ראשונה עשאה דהוי דתימא אי ס"ד על דעת הראשונה עושה למה לא שתק בשניה ובשלישית ויעשה על דעת ראשונה קא משמע על דלא אמרינן הכי. ועוד לא גרסינן:

בית שמאי פרק רביעי זבחים

מב.

כגון שפיגל בשחיתה
דהוי מתיר אחד. פירש רצינו שמואל בשעת שחיטה חישב ע"מ ליתן מתנות שבפנים חוץ לזמנו או מתנות ההיכל או מתנות דמונח והיינו פיגל צין בראשונה צין בשניה צין בשלישית כמו שחטו שלמים ע"מ לזרוק חוץ לזמנו או ע"מ להקטיר גרידא דהוי פיגול לכ"ע ה' כיון דכל השחיטה הוא צפיגול [ופריך] א"ה מאי טעמא דרענן דאפילו לשפוך שירים למחר קיימא לן (לקמן דף מד.) דהוי פיגול מאן ה' חכמים ר' אליעזר ר' אליעזר ה' א"לעזר ה' צין דלר' אליעזר לא מחייב ה' במתנה אחת בנחן הכי נמי אי פיגל לא הוי פיגול ה' ומיהו לא יתכן לפרש כן דלפירוש זה אי אפשר לישב כלל במה דברים אמורים בדמים הנתנין על המונח ה' ופירוש הקונטרס עיקר: **מאן חכמים רבי אליעזר היא.**
ולמרנין ה' דעבי עבודה טפי לפיגול דיימא כמ"ד דמחייב לא הוי דהא מחייב כוית קומץ בנחן ואילו פיגול אפילו בקומץ שלם לא הוי פיגול אס לא פיגל בלצונה ומדרבי אליעזר לחודיה מייתי ראיא (דפוטרי) גבי חוץ כ"ש דלא הוי פיגול ולמאי דמסיק דמודה ר' אליעזר בדמים לא כמו שפי' בקונטרס דמחייב במקלח דאין זה ראיא בנחן מכלל דהוי פיגול דאין זה ראיא כדפרישית ולא אחי אלא לדחות הא דשנינו הא מני רבי אליעזר היא: **בגון שפיגל בראשונה ובשניה ובשלישית.**
פירש בקונטרס וברביעית לא פיגל וקשה רביעית מאן דכר שמיא ופ' שני דמנחות (דף טז.) פ' בקונטרס שפיגל בראשונה ובשניה ושתק בשלישית וא"כ קשאי מירי שתק קמני דאדקאי לעיל ושמא לעיל דשתק בלמנעית הוה ליה לפרושי טפי כיון דראשונה ושלישית במחשבה ושניה

בשחיקה ולהאי פירושא חשיב כל האזות דמונח הזהב אחת שבע דטהרו וארבע דקרנות וכן משמע בפרק הוציאו לו (יומא דף סא.) דתינא וכפר את ה' הקודש זו לפני ולפנים ואת אהל מועד זה היכל ואת המונח משמעו ולא קמני כלל עד טהרו משמע דחשיב דמונח כפרה ה' אחת דקאמר ה' מיכן אמרו עד גמר מתנות שבהיכל ונשפך הדס יציא אחר ויתחיל ה' בתחילה אבל לא קמני גמר לקרנות ונשפך הדס שיציא אחריו ויתחיל בטהרו ה' דכולהו חשיבי כאחת וקשה דלקמן [קאמר] משמעת לה דב' פריס וד' שעירים פירוש חד אהאזות דצין הדדים וחד אהאזות דפרכת וחד אהאזות דקרנות וחד אטטהרו אלמנא לאו חשיבי כחדא האזות דקרנות ודטהרו ושמא פר רביעי דלקמן לאו משום דעל טהרו אלא כצירא ליה דשירים מעכבין והוי חד צבייל שירים ולפירוש זה נוכל לגרוס ה' כגון שפיגל בראשונה ובשניה ובשלישית וכן בספר רעיו גרסום כאן ובדקיקון זוטא (מנחות דף טז.) חשיב חצי ממיר משום דאיכא עדיין שירים דמעכבי וא"ת והא בעל כרחין סבר האי תנא שיריים לא מעכבי מדלא חשיב אלא מ"ג דההוא דסבר שיריים מעכבי חשיב חדא טפי דמונח בסקמון וי"ל דאע"ג דשיריים מעכבי לא חשיב האי תנא אלא האזות:

דתימא אי.
על דעת ראשונה הואי שחיקה שניה אחאי לא בעד נמי שלישית בשחיקה: קמ"ל. דלא אמרינן הכי. וגירסא הכוזב בספרים (ואי אמרינן ה' אי ס"ד כו' לא שייך למיגרס הכא הכי דהא מהדרין לתרואה אליבא דריש דלמר טעם דר"מ מושב דעת ראשונה הוא ואס תלמר האי אס ה' ס"ד אליבא דרענן נקט למימר טעמא דרענן משום הכי הוא לאו מילתא הוא דהא לריש לקיש אליבא (דרב) ז' אפילו לא חזר ופיגל בשלישית לית להו לרענן על דעת ראשונה עושה ובמנחות (דף טז.) הוא דגרסינן לה הכי דהתם לרב אומיננה מהא מתני' דאוקי פלוגמתייהו בנותן ראשונה בשחיקה ושניה במחשבה ובמפגלים כחצי ממיר פליגי אבל בנותן ראשונה במחשבה ושניה בשחיקה אפילו רענן מודו דפיגל דלמרנין על דעת ראשונה עשה ואומיננא מהא דקמני צין בראשונה ומשמע לא בשניה וקאמרי רענן לא פיגל ושני רבא אליציהו ה' כגון שחזר ופיגל בשלישית דלמרנין אי ס"ד על דעת ראשונה: **אלא אמר רב אשי כו' בהא נמי גרס מהו דתימא ה' אי ס"ד כו' קמ"ל.**
וגירסא שבספרים דלא גרסינן מהו דתימא במנחות (שם) איחא ולא שייך למיגרס הכא הכי: **אלא אמר רב אשי כגון שפיגל.**
והוציא פיגול בשפמיו בראשונה ובשניה ובשלישית וברביעית ה' לא פיגל דקדמני בהדיא ה' צין בראשונה כו' ולא קמני רביעית ובהאזות של טיהרו שתק ולעולם טעמא דר"מ משום ה' דעת ראשונה הוא ורבותא אשמעינן דאע"פ שלא שתק אלא צוה אמרינן על דעת ראשונה עשאה דהוי דתימא אי ס"ד על דעת הראשונה עושה למה לא שתק בשניה ובשלישית ויעשה על דעת ראשונה קא משמע על דלא אמרינן הכי. ועוד לא גרסינן:

מוס' לעיל ב' ע"א ד"ה כל בטרופי. ודף ד' ע"ב ד"ה ממחשבה: תרד"ה והא תנא (בטרופי.) ויש למתוס סי'. עי' תוס' מנחות דף ג' ע"ב ע"ה ד"ה

בגון שפיגל בשחיטה. מה שפירא מתחיל בתחילה הביכל לכן פי' כך שלא היה מתחיל בתחילה, פר קמא כמאן דליתיה דמי ולמה הוכיח ראשונה ושניה ושלשית. ומיהו קשה לפי' הקונטרס שפי' פיגל בשחיטה דפר, שהרי פיגל בראשון משמע דפיגל באזאות ולא בשחיטה. ועוד מאי קממני לקומץ אשני קומץ דמישטו מעכב רובו אבל כל שחיטה ושחיטה הוי דבר בפני עצמו. ופרשנים פיגל בשחיטה על מנת שיה זמנו הראשונה או שהיה ליתן דהוי ליה משגל בעסקא שלם וה"ה מאי מני ר"א האי דפטר ה' בקומץ בנחן עד שהקטיר את כיון משום דמישטו מעכב את רובו, וה"ה אס שייג בעסק מחיר שלם כמו בקמלה ע"מ להקטיר כוית מן הקומץ דלא פיגל עד שימשכו בסוף ומייתי ה"רם ראיא במנחות (דף יב.) דמייחי מילתיה דר' אלעזר על משה דהקומץ ע"מ להקטיר כוית חוץ למנח וקאמר דלר' אלעזר לא פיגל עד שיפגל כיוכל, וה"ה במחשבה ע"מ לחזק חוץ מן הדמים למחר דאין זה פיגול כיון דמעכבית זו את זו ואי לא דחשיב (בהו) [ובטלהו] לא מהניא מחשבה:

בר א מיי' פטין מהל' פספס"מ הלכה ו' [נדל"ל פי"י]
הלכה א' ב' מהי' פייט מהל' מעה"ק הלכה ח ט':
בו ג מיי' פ"ה מהל' עזרות יוה"כ הלכה ה' ובמ"ק דפלגי עליה שס':

שינויי גוסחאות

א) מיתות אמר רבא ליל למקוק, דהא רבא קאמר ומודה ר"א בדמים (ז"ח:) ב' צ"ל אליעזר. וכן בכל העמוד בנמי רש"י ומוס' (ש"ח.) והוא ר"א בן שמע (מנחות:) ג) מה"ד אמרינן אי (ש"ח:) ד' הוא עושה (י"ש"ח.) שיגמרו כל העבודה: ח) כאן נפק דבור וביה במנחות: ט) כאן נפק דבור ואדאר שער של פר כחן משיח כ"ו. היינו ו' האזות שעל הפרכת וד' על קרנות מונח ההוב הס"ל (ש"ח:) ז' נפ"א נוסף ולהכי פריי נשפך דאם לא נשפך למה יציא אחר (שפכ"ח:) ז) פוטרי בחצי מתיר לל"ל (י"ש"ח וב"י:) ח) בש"מ נוסף עד (ש"ח:) ט) צ"ל דשחיקה (ב"ש) נגמרת (במח"ז ד"ה:) י' ס"א כפר (ש"ח.) י"א) חשברה (ש"ח:) י"ב) נתן מנחה לל"ל (י"ש"ח:) י"ג) פיגול. לא היא דהבא לל"ל (ש"ח:) י"ד) צ"ל דשחיקה (י"ב"ש:) י"ו) צ"ל דאמרינן (ש"ח:) י"ז) צ"ל אי (י"ש"ח:) י"ח) צ"ל דרבנן (י"ח) צ"ל דרבנן (צ"ח.) י"ח) אביבא דרב לל"ל (ש"ח:) י"ט) דהמא אמרינן אי (י"ש"ח:) כ) ס"א וברביעית דהיינו בהאזות שעל טהרו שתק ולעולם כו' והשאל ליתא (ב"ש.) וכע"ז (ש"ח:) כא) בהדיא פיגל (ש"ח:) כב) משום דעל דעת ראשונה הוא עושה ורבותא (ש"ח:) כג) צ"ל ומשני מאן דרבנן (צ"ח.) וכשמכני מאן תה"ד: כ"ד) מחייב בבזית אחד בחוץ הכי נמי לענין פיגול לא הוי כו' לל"ל (צ"ח:) כה) מכלאן עד טה"ד הוא תוספת (ש"ח:) כו) צ"ל מונח הוריצון (ש"ח:) כז) גי' צ"ק ומקילון טפי לענין פיגול דהא אפילו למ"ד דמחייב אבזית קומץ בחוץ ואילו פיגול כו'. ג"א ומדמני פיגול לחוץ דתימא למ"ד חייב בבזית לא הוי דמי לפיגול דהא מחייב כוית קומץ כו' (ג"ליו:) כח) את מקדש הקודש (ש"ח:) כט) ס"א מנחה (ש"ח:) ל) צ"ל עוד קאמר התם מכאן (ש"ח.) י"א ועוד דקאמנן התם (ג"ליו:) לא) ויתחיל במונח המונח בנחן מקצת מתנות מונח ונשפך הדס מביא אחר ויתחיל בתחילה, אבל כו' (ש"ח:) לב) בטהרו משמע דכולהו (ש"ח:) לג) לגרוס בבאן כגון כו' (ש"ח:) וכן כתוב בספר כ' וחדשיב חצי מתיר ר' לל"ל (ש"ח:) ונדל"ל דפטר גבי קומץ אם הקטיר כוית מונח בחוץ עד שהקטיר כו' (ג"ליו:)

שיטה מקובצת (המשך)

חוץ למקומו או שלא לשמו פסול ולא מיפר, אע"ג דגבי חילוניות מיפר כדמתיב גירשא משום דאין מעכבית סי' כי הראשונה [אלב] דהא גבי פטמיו פסול וזו מיפר, ופריך מכלל סי' פי' טולא מתנות גס הראשונות חוץ למקומו ואלא לשמו הוי פיגול ומייבין עליו ברת, הא לא איירי כלל במחשבת חוץ למנח ואיכ' ליתא פסול לחז ולשטון ואין זו ברת, ומשני איירי דתנא גירשא דלקח מיניה גבי חילוניות פיגול ומייבין עליו ברת גבי ראשונה חוץ למנח וטעיה חוץ למקומו דמקין להאי כנא דפנימיות, מנא נמי גבי פנימיות פסול ואין זו ברת אע"ג דנפסול הוי סגי (וה' תורה:) ד"ה בגון כו' וב' מחשבה דקדשים מוציא בפה. עי' תוס' מנחות דף ג' ע"ב ע"ה ד"ה